

Hr. Lappefogden i Tromsø amt.

Om lappeforholdene og rensdyrdriften iaar tillater jeg mig at avgi følgende indberetning.

De svenske lappers hitflytning iaar faldt noget senere end vanlig. Lapperne angaa som grund herfor den for rendriften slette vinter i Sverige, at rensdyrene var daarlige og utmagrede, og at flytningen derfor gik sent.

Renmængden i 24 distrikt antas at ha været mindst 2000 dyr, og efter hvad formanden i 13de distrikt, Johan Nilsen Kitti, for mig har opgitt skulde der ogsaa i dette distrikt være mindst 500 dyr, som tilhørte 24de distrikt. Idet jeg foreholdt ham opgaven over det ommeldte antal svarte han, at 24de distrikts lapper er bekjendt for at være løgnagtige i sin opgave og alle fører langt større antal ren med sig, end hva de opgir for myndighederne i Sverige.

Renskadetakster har iaar været avholdt i langt større antal end noget aar tidligere. Hvad grunden hertil kan være, kan jeg ikke saa sikkert uttale mig om. Det er imidlertid paa strækningen Sletnes – Trollvik at det største antal takster er avholdt, altsaa i 13 distrikt, mens formanden i dette distrikt har fastholdt at skadene er gjort av 24de distrikts ren. Hvis dette er rigtig, hvad jeg ikke har hat anledning til at undersøke, saa kommer det formentlig derav, at ren tilhørende 24de distrikt er blit tilbake paa fastlandet under overflytningen til Senjen og at den saa senere utover sommeren har holdt sig paa strækningen langs gaardene ved sjøen uten at svømme over og uten at være drevet til det.

24de distrikts formand indrømmer ogsaa at ren tilhørende hans distrikt var blit tilbake i 13de distrikt, mens han angir naturligvis ikke at der var stort antal, som 13de distr. formaa opgi.

Der er iaar avholdt ialt 48 taktsforretninger, hvorav 7 med forlik og 2 uten at takst blev sat. Der har desuten været ført klage fra flere kanter over skadetilføielsen, uten at der dog har været fremsat begjæring om takst, og man kan med sikkerhet gaa ut fra at skadetilføielserne aar om andet er langt langt større, end hvad der fremkommer ved avholdelsen av takster. Saaledes lir jo havnegangen i stor utstrækning av rendriften, men skadens størrelse er vistnok her vanskeligere at fastslaa, og de fastboende gir sig desuten lite om, at kræve erstatning for skade, som ikke sker paa slaatteland.

Lapperne holder fremdeles gjeter – mindst en for hver familie -, trods de av mig er gjort opmærksom paa det ulovlige heri. Jeg har avkrevd lapp-

erne forklaring om forholdet, og de erklærede hertil, at de vistnok har gjeter hos sig, men at de er dyr, som de kun leier for sommeren mot at betale eierne kr. 5 for hver gjet. De tilføier dertil at de har vedk. Grundeiers tillatelse til at holde gjeter, naar de ligger paa sine vanlige liggepladser. Jeg frygter dog for, at lappernes forklaring her ikke er rigtig. Det sande forhold er vistnok det, at lapperne eier gjeterne, men at de sætter disse bort for vinteren til fastboende og derfor betaler en godtgjørelse av t. eks. Kr. 5.00 for hvert dyr. Jeg har dog ikke endnu hat anledning til at undersøke dette nærmere, men jeg har delvis opgave over, hos hvem gjeterne er om vinteren, og skal jeg derfor søke at faa nærmere opplysning om, hvorledes forholdet virkelig er.

Før lapperne flytter tilfjelds om sommeren, ogsaa i den tid de ligger paa privat eiendom inhenter de vistnok tildels tillatelse hos vedk. eier til at holde gjeter, men neppe altid.

Lapperne fører fremdeles rensdyr med sig tilhørende fatboende. Saaledes har Guttorm Henrikson Omma under bevogtning en del ren tilhørende Everts & Gotaas, Gibostad, Henrik Person Labba har ren tilhørende John Andersen, Løkhelle og Ole Tomassen Sunna har ren tilhørende bla. Hvitfeldt Pedersen, Løkhelle. Disse fastboende ren er tat med til Sverige ihøst. Men der er vistnok ogsaa andre lapper, som fører fremmed ren med sig, uten at jeg dog har kunnet faa rede paa det.

Gibostad, 14 oktober 1908.

E. Wessel

Statsarkivet i Tromsø
Lappfogden i Tromsø Amt

Transkribert Lenvik Museum 2011.

Kåre Rauø